

Passend onderwijs

De Landelijke Evaluatie

Conferentie SWV VO 3006
21 januari 2020

Oberon
onderzoek | advies

Miriam Walraven

Onderzoeksprogramma 2015-2020

Eindrapport eind mei 2020

Consortium van onderzoeksinstellingen

TIAS

SCHOOL FOR
BUSINESS AND SOCIETY

educatieve diensten

Wet passend onderwijs

- Ingevoerd in 2014
- Was het helemaal nieuw?
- Nee! Lange aanloop, al vanaf 2005

Waarom passend onderwijs?

Herziening stelsel nodig , want:.....

- Complex
- oplopende kosten
- Bureaucratie
- Gescheiden werelden regulier en speciaal
- Kinderen tussen wal en schip (verantwoordelijkheden niet helder)
- Ouders van kastje naar de muur

Belangrijkste veranderingen

- decentralisatie
- samenwerkingsverbanden van scholen/besturen
 - inclusief speciaal onderwijs
- budgetfinanciering (verevening)
- zorgplicht bij besturen
- schoolondersteuningsprofielen
- dekkend aanbod
- afschaffen landelijke criteria
- afstemming onderwijs – jeugdhulp

Met welke bedoeling?

- kostenbeheersing rijksoverheid
- minder bureaucratie
- Meer maatwerk
- elk kind aanbod passend bij de behoefte
- hoeven ouders niet meer te shoppen
- verdwijnen thuiszitters

Hoofdvraag evaluatie

- Wat is de impact van passend onderwijs op het gehele stelsel van onderwijs voor leerlingen die extra steun behoeven?
- Bovenschools, school/klas, ouders/leerlingen
- Hoe doet men het?
Gebeurt wat bedoeld is?
Gebeurt wat niet bedoeld is?

Wat heeft passend onderwijs gebracht?

- ✓ Flexibiliteit ondersteuning neemt toe, wordt gewaardeerd
 - ✓ Verantwoordelijkheden meer belegd
(zorgplicht, samenwerking, rol directeur swv)
 - ✓ Thuiszitters veel meer in de aandacht
 - ✓ Budgetten beheerst
-
- Labeling is niet verdwenen (wel bij lwoo)
 - Bureaucratie (voor scholen) ook niet
 - Relatie onderwijs-jeugdhulp nog zorgpunt
 - Integratie regulier-speciaal nog beginnend
 - Nog niet voor alle hulpvragen goed aanbod

Dekkend aanbod

- Wat is dekkend aanbod:
 - een geheel van voorzieningen?
 - een plek voor elk kind?
- Nog bestaande hiaten
 - havo/vwo leerlingen met gedragsproblemen of autisme
 - ‘twice exceptionals’
- Vindbaarheid aanbod voor ouders
 - goed voor ondersteuningsplannen swv’s
 - vaak niet goed voor aanbod scholen
- SOP’s voldoen niet aan verwachtingen

Belasting leraren

- Leraren: “steeds meer ‘zorg’leerlingen” en “toegenomen complexiteit”
- Echter géén stijging van het aantal leerlingen met ondersteuningsbehoeften volgens leraren zelf (ca 20%, blijft constant)
- Wel aanwijzingen voor toename in zwaarte van problematiek
- **Wat maakt het zwaar?**
 - hoge verwachtingen door open normen (‘wanneer passend?’)
 - discrepantie wens-werkelijkheid (‘maatwerk voor iedere leerling’)
 - lerarentekort

Wat zien we bij leerlingen?

- **Instroom in speciaal onderwijs**
 - aanvankelijk daling instroom so/vso, sinds 2016 weer lichte stijging
 - swv's streven naar minder instroom maar vaak geen echte sturing
 - licht verband met verevingsopdracht

- **Thuiszitters**
 - thuiszitten neemt eerder toe dan af, o.a. door betere registratie
 - complexe problematiek die scholen niet alleen kunnen oplossen
 - hoe langer thuis, hoe moeilijker terug naar (volledig) onderwijs

Onderwijs en jeugdhulp

Er is veel beweging in de samenwerking

- talloze pilots
- Verschillende fases

Maar er zijn ook nog veel knelpunten

- scheidslijnen en rolverdeling niet helder
- te krappe budgetten, gescheiden geldstromen, wie betaalt wat?
- **wachlijsten en wachttijden bij jeugdhulp**
- geen duidelijke inhoudelijke kaders
- **te weinig tijd, te hoge werkdruk, personele wisselingen**

Toewijzing, modellen

Schoolmodel	<ul style="list-style-type: none">+ eigenaarschap+ vrijheid- transparantie- school moet het alleen doen
Expertisemodel	<ul style="list-style-type: none">+ transparantie+ scholen ondersteund- minder middelen naar scholen- eigenaarschap
Arrangementenmodel	<ul style="list-style-type: none">+ transparantie+ controleerbaar- eigenaarschap- bureaucratie- kans op ongelijke verdeling- kans op onderbenutting

Toewijzing

- Bovenschoolse voorzieningen
 - een trend naar afschaffen?
 - scholen richten interne systemen in
- Opting out lwoo (licenties, criteria)
 - wie er voor kiest is tevreden
 - bureaucratie verminderd bij afschaffen criteria
 - wel goede afspraken met po nodig
 - aanbod blijft hetzelfde, wordt niet sterker op maat
- Doorzettingsmacht
 - de politiek vraagt hierom, de praktijk niet
 - waarom het niet werkt/niet gebruikt wordt

Mwalraven@oberon.eu

www.oberon.eu

www.Evaluatiepassendonderwijs.nl